

DATOS IDENTIFICATIVOS

Argumentación e interpretación xurídica

Materia	Argumentación e interpretación xurídica			
Código	003G081V01921			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Profesorado	Bonorino Ramírez, Pablo Raúl			
Correo-e	bonorino@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A asignatura ten como obxectivo ofrecer ferramentas teóricas para mellorar as prácticas argumentativas e interpretativas dos alumnos.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
B2	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
B3	Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
B4	Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
C58	CEI 11 - Coñecer as principais teorías da interpretación e da argumentación xurídica contemporáneas.
D1	Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
D2	Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.
D3	Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
D4	Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
D5	Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

O obxectivo básico desta materia é a utilización da lóxica e da argumentación xurídica para a resolución pacífica dos conflitos sociais.

A1	B1	C58	D1
A2	B2		D2
A3	B3		D3
A4	B4		D4
A5			D5

Contidos

Tema

I. DESACUERDOS E DEBATES	- O concepto de desacuerdo - Clasificación de desacuerdos - Análise de desacuerdos - Desacuerdos non genuinos - Desacuerdos meramente verbales - Definición e desacuerdos verbales - Intercambios argumentativos - Diferenzas de opinión - Desacuerdos e debate - A argumentación en debates
II. ARGUMENTACIONES XURÍDICAS	- Identificación e reconstrución de argumentos - A reconstrución de argumentaciones - Un caso paradigmático de razonamiento xurídico: a sentenza xudicial - Sentenza xudicial e cuestións estereotipadas - Reconstrución de argumentaciones xudiciais
III. LÓXICA DEDUCTIVA	- Validez e forma lóxica - Argumentos deductivos simples - O modus ponens - O modus tollens - O argumento hipotético - O argumento disyuntivo - O dilema - Argumentos deductivos complexos - As cadeas deductivas - As formas válidas complexas - A redución ao absurdo - Silogismos
IV. LÓXICA INDUCTIVA	- O ámbito da probabilidade - Que é un argumento inductivo? - Algunhas concepcións erróneas sobre a inducción - A forza inductiva dun argumento - Inducción e probabilidade e - Argumentos inductivos - As formas inductivas máis usuais na práctica xurídica - Inferencias por enumeración - A analogía - A abducción
V. LÓXICA INFORMAL	- As falacias na argumentación xurídica - Un modelo dialógico e normativo - Diálogo racional - Regras positivas e negativas - A carga da proba en debates orais - Falacias non formais - A apelación á autoridade - Os ataques persoais - Interrogatorios - Preguntas, contestaciones e respostas - Tipos de preguntas - Orzamentos, preguntas e falacias - Avaliación de interrogatorios
VI. TEORÍAS DA ARGUMENTACIÓN	- As teorías da argumentación jurídica contemporáneas - Principios constitucionais e argumentación jurídica - Modelos descriptivos e normativos - A teoría de Aarnio - A teoría de Alexy - A teoría de MacCormick - A teoría de Toulmin - A retórica - Tópica e retórica - Perelman e a nova retórica

VII. TEORÍAS DA INTERPRETACIÓN

1. Que é interpretar?
2. Interpretación e significado
3. As teorías contemporáneas da interpretación jurídica
 - 3.1 A posición de Kelsen
 - 3.2 A posición de Ross
 - 3.3 A posición de Hart
 - 3.4 A posición de Dworkin
4. Interpretación e dogmática jurídica
5. Interpretación e aplicación do dereito
6. Interpretación e argumentación
 - 6.1 Argumentos interpretativos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	3	12.2	15.2
Resolución de problemas	16	24	40
Lección maxistral	26	40.8	66.8
Práctica de laboratorio	6	5	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral.
Resolución de problemas	Realización de tarefas de comprensión a partir da aplicación dos coñecementos adquiridos a situacións de relevancia práctica.
Lección maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Resolución de problemas	Resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Presentación	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas, discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións.	15	A1 A2	B1 B2	C58	D1
	Resultado de aprendizaxe avaliada: O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais.					
Práctica de laboratorio	Probas de avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos. Os alumnos deberán resolver as actividades expostas, aplicando os contidos teóricos e prácticos da materia.	15	A1 A3 A4	B3 B4	C58	D1 D4
	Resultado de aprendizaxe avaliada: O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais					
Exame de preguntas de desenvolvemento	Aplicación dos coñecementos da materia a situacións de relevancia práctica.	70	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4	C58	D1 D2 D3 D4 D5
	Resultado de aprendizaxe avaliada: O obxectivo básico desta materia é utilización de lóxica e da argumentación xurídica para resolución pacífica dos conflitos sociais					

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES EN A 1ra. EDICIÓN DE ACTAS. Parte teórica e parte práctica: para superar a materia de Argumentación e interpretación xurídica será necesario aprobar tanto a parte teórica como a parte práctica. As probas están especificadas nos apartados anteriores.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA NON ASISTENTE EN A 1ra. EDICIÓN DE ACTAS. Proba obxectiva consistente en un exame final de a materia.

3. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA 2da. EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA. A adquisición de competencias en a segunda oportunidade se evaluará a través de unha proba obxectiva consistente en un exame final de as competencias. En as probas sinaladas se evaluarán as competencias non adquiridas previamente. Conservaranse as partes -teórica ou práctica de a materia aprobadas en a avaliación continua.

Os días e horarios de as probas de avaliación de as diferentes convocatorias son as especificadas en o calendario de exames aprobado por a Xunta de Facultade de a Facultade de Dereito para o curso 2018-19.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Análisis lógico y derecho**, CEC,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Argumentación en debates**, SPUV,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **Introducción a la lógica jurídica**, Ediciones Suárez,
- Bonorino Ramírez, Pablo Raúl, **El imperio de la interpretación**, Dykinson,
- Alchourrón, C. y Bulygin, E., **Introducción a la metodología de las ciencias jurídicas y sociales**, Astrea,
- Atienza, Manuel, **Las razones del derecho**, CEC,
- García Amado, Juan Antonio, **El derecho y sus circunstancias. Nuevos ensayos de filosofía jurídica**, Universidad del Externado,
- Feteris, Evelin, **Fundamentos de la argumentación jurídica. Revisión de las teorías sobre la justificación de las decisiones judiciales**, Universidad del Externado,
- Copi, Irving M., y Cohen, Carl, **Introducción a la lógica**, Limusa,
- Lifante Vidal, Isabel, **La interpretación jurídica en la teoría del derecho contemporánea**, CEC,
- Marmor, Andrei, **Interpretación y teoría del derecho**, Gedisa,
- Aarnio, Aulis, **Lo racional como razonable. Un tratado sobre la justificación jurídica**, CEC,
- Hernández Marín, Rafael, **Interpretación, subsunción y aplicación del derecho**, Marcial Pons,
- Iturralde Sesma, Victoria, **Aplicación del derecho y justificación de la decisión judicial**, Tirant lo Blanch,
- Vernengo, Roberto, **La interpretación literal de la ley**, Abeledo-Perrot,
- Gimeno Presa, María Concepción, **Interpretación y derecho. Análisis de la obra de Riccardo Guastini**, Universidad del Externado,
- Guastini, Riccardo, **Distinguiendo. Estudios de teoría y metateoría del derecho**, Gedisa,
- Alexy, Robert, **Teoría de la argumentación jurídica. La teoría del discurso racional como teoría de la fundamentación jurídica**, CEC,
- Rodríguez Boente, Sonia, **La justificación de las decisiones judiciales. El artículo 120.3 de la Constitución Española**, SPUSC,
- Perelman, Chaim, **Tratado de la argumentación. La Nueva Retórica**, Gredos,
- Atienza, Manuel, **Tratado de argumentación jurídica**, Trotta,
- Gascón Abellán, Marina, **Argumentación jurídica**, Tirant lo Blanch,
- Bonorino, Pablo (ed.), **Argumentación, derecho y justicia**, Eolas,

Recomendaciones